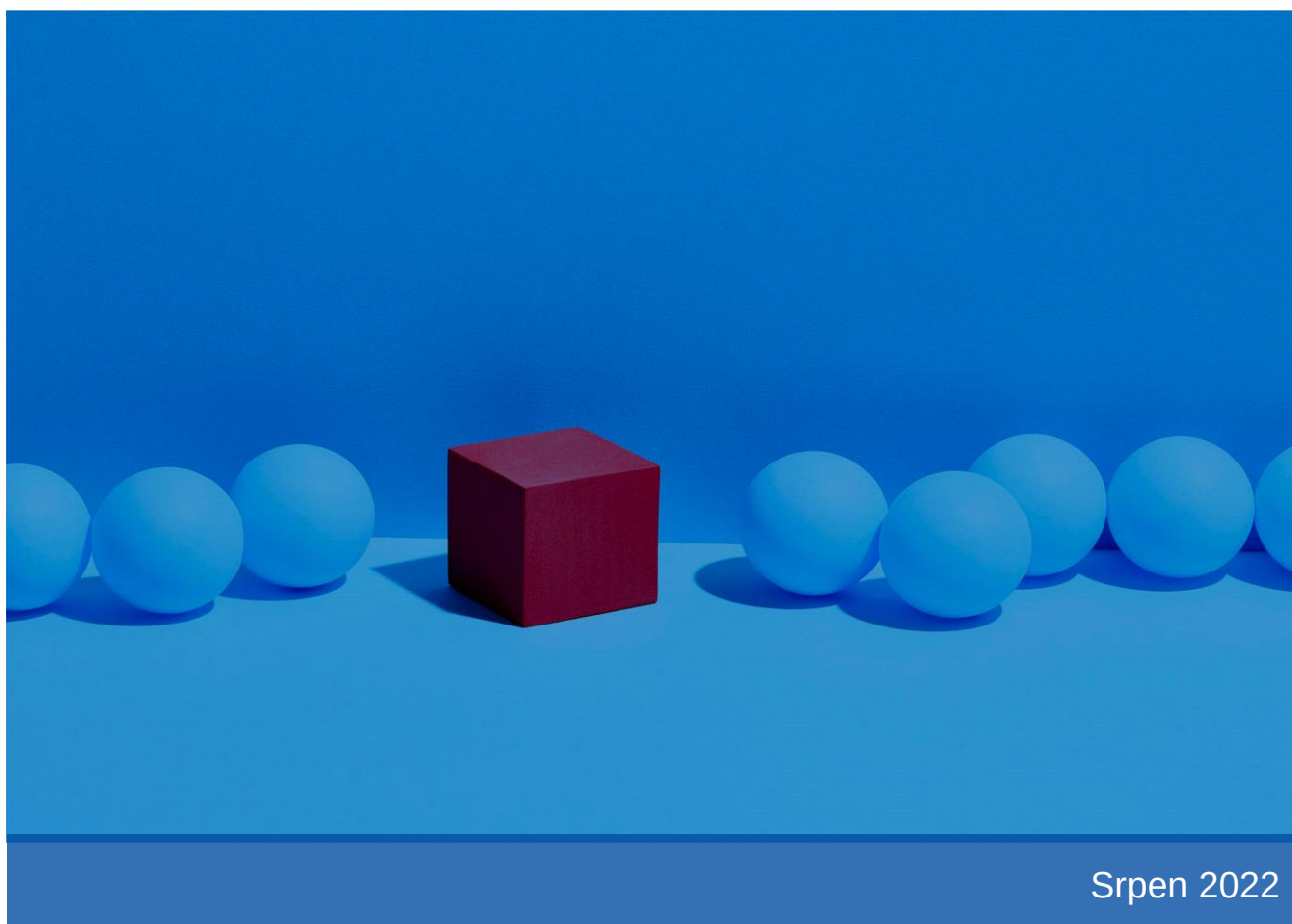

INTENZITA VYUŽÍVÁNÍ PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ A PRŮMYSLOVÁ DYNAMIKA

SHRNUTÍ

Srpen 2022

SHRNUTÍ

Prostřednictvím Evropského střediska pro sledování porušování práv duševního vlastnictví a Evropského patentového úřadu provádí úřad EUIPO od roku 2013 pravidelná hodnocení intenzity využívání práv duševního vlastnictví v odvětvích EU. Tyto studie kvantifikovaly přínos odvětví, která práva duševního vlastnictví využívají intenzivně, pro hospodářství EU, a to pokud jde o zaměstnanost, podíl HDP a zahraniční obchod EU. Rozsáhlé datové soubory vytvořené pro uvedené studie se v této zprávě používají k získání hlubších poznatků o dynamickém vývoji odvětví EU v posledních letech se zaměřením na možné souvislosti mezi těmito dynamickými změnami a intenzitou využívání práv duševního vlastnictví.

Z těchto analýz vyplývá, že využívání práv duševního vlastnictví je v celém hospodářství EU stále rozšířenější. Vlastnictví práv duševního vlastnictví je stále vysoce soustředěno v odvětvích, která práva duševního vlastnictví využívají intenzivně, zejména v případě patentů a průmyslových vzorů. Podíl práv duševního vlastnictví, který lze připsat odvětvím, která práva duševního vlastnictví nevyužívají intenzivně, se však mezi lety 2004 a 2014 zvýšil. V mnoha odvětvích došlo k růstu intenzity využívání práv duševního vlastnictví, ovšem intenzita v odvětvích, která práva duševního vlastnictví nevyužívají intenzivně, rostla rychleji než v odvětvích, která práva duševního vlastnictví využívají intenzivně.

Vlastnictví práv duševního vlastnictví se tradičně považuje za soustředěné ve zpracovatelském průmyslu. Většina přihlášek patentů a průmyslových vzorů je stále podávána ve zpracovatelském průmyslu. V posledních letech se však podíl zpracovatelského průmyslu v podávání přihlášek k právům duševního vlastnictví snížil. I když je zpracovatelský průmysl stále odvětvím, které podává nejvíce přihlášek ochranných známek, jeho podíl představuje pouze třetinu přihlášek podaných v letech 2010 až 2014. Zdaleka nejuniverzálnějšími právy duševního vlastnictví jsou ochranné známky, které jsou široce užívány v celém hospodářství EU.

Odvětví, která práva duševního vlastnictví využívají intenzivně, jsou obecně produktivnější než odvětví, která práva duševního vlastnictví intenzivně nevyužívají. Rozdíly v produktivitě mezi těmito dvěma skupinami odvětví jsou vyšší v odvětví služeb a obchodu než ve zpracovatelském průmyslu. Kromě jedné výjimky z odvětví zpracovatelského průmyslu, která intenzivně využívají průmyslové vzory, je vzájemná souvislost mezi intenzitou využívání práv duševního vlastnictví a produktivitou

pozitivní. Negativní vztah mezi intenzitou využívání průmyslových vzorů a produktivitou ve zpracovatelském průmyslu by mohl být ukazatelem toho, že práva k průmyslovým vzorům mohou být obzvláště důležitou formou ochrany duševního vlastnictví v tradičnějších a méně produktivních odvětvích. Navíc byl pro odvětví zpracovatelského průmyslu, která průmyslové vzory využívají intenzivně, v letech 2011 až 2017 příznačný nejvyšší růst produktivity mezi všemi skupinami odvětví, která práva duševního vlastnictví využívají intenzivně.

Analýza dynamiky produktivity naznačuje, že v odvětvích, která práva duševního vlastnictví využívají intenzivně, se produktivita zvyšuje rychleji než v odvětvích, která práva duševního vlastnictví intenzivně nevyužívají. Rozdíl v míře růstu produktivity mezi odvětvími, která práva duševního vlastnictví intenzivně nevyužívají, a odvětvími, která práva duševního vlastnictví intenzivně využívají, je však menší než v míře produktivity. V některých skupinách odvětví, například v odvětvích zpracovatelského průmyslu a obchodních odvětvích, odráží zvýšení produktivity zvýšení přidané hodnoty ve spojení se snížením počtu zaměstnanců.

Z analýzy dat o demografii podniků vyplývá, že ve zpracovatelském průmyslu je míra zakládání nových podniků obecně nižší v odvětvích, která intenzivně využívají práv duševního vlastnictví, než v odvětvích, která práva duševního vlastnictví intenzivně nevyužívají. Na druhou stranu se odvětví služeb, která intenzivně využívají práv duševního vlastnictví, vyznačují vyšší mírou zakládání nových podniků než odvětví služeb, která práva duševního vlastnictví intenzivně nevyužívají. Navíc zatímco vzájemná souvislost mezi mírou zakládání nových podniků a intenzitou využívání práv duševního vlastnictví je v odvětví služeb obecně mírně pozitivní, v případě zpracovatelského průmyslu je negativní. To by mohlo naznačovat, že v odvětvích zpracovatelského průmyslu, která práva duševního vlastnictví využívají intenzivně, existují poměrně vysoké překážky vstupu do těchto odvětví.

Tyto trendy jsou rovněž prokázány obecně pozitivním čistým růstem počtu podniků v odvětví služeb, který je v odvětvích, která intenzivně využívají práv duševního vlastnictví, vyšší než v odvětvích, která práva duševního vlastnictví intenzivně nevyužívají. Ve zpracovatelském průmyslu se odvětví, která intenzivně využívají práv duševního vlastnictví, vyznačují záporným čistým růstem počtu podniků v letech 2013 až 2018, počet podniků tedy klesá. Naproti tomu odvětví zpracovatelského průmyslu, která práva duševního vlastnictví intenzivně nevyužívají, zaznamenala mírně pozitivní čistý růst počtu podniků. Zdá se, že intenzita práv duševního vlastnictví odvětví neovlivňuje významnou měrou míru přežití podniků.

Analýza míry vzniku rychle rostoucích podniků vede k závěru, že v letech 2014 až 2018 rychle rostoucí podniky v různých skupinách odvětví, která intenzivně využívají práva duševního vlastnictví, vznikaly častěji než ve skupinách odvětví, která práva duševního vlastnictví intenzivně nevyužívají. Míra vzniku rychle rostoucích podniků byla nejvyšší mezi odvětvími, která intenzivně využívají patenty ve zpracovatelském průmyslu a v odvětví služeb.

Výsledky potvrzují předchozí zjištění z akademického výzkumu. Za důležitý faktor přispívající ke zvýšení produktivity byla považována inovační činnost podniků. Vyšší míra inovací rovněž zvyšuje šance na mimořádnou výkonnost. Vzhledem k tomu, že vyšší úroveň inovací je spojena s vyšší intenzitou práv duševního vlastnictví, jsou odvětví, která intenzivně využívají práv duševního vlastnictví, obecně produktivnější a vyznačují se vyšším podílem rychle rostoucích podniků.

V nedávno publikované odborné literatuře se rovněž zkoumá vztah mezi nehmotnými aktivy, včetně práv duševního vlastnictví a koncentrací trhu. Z výsledků uvedených v této studii vyplývá, že intenzita práv duševního vlastnictví může vést k odlišné dynamice odvětví ve zpracovatelském průmyslu a službách. Vyšší intenzita využívání práv duševního vlastnictví může být spojena s nižší dynamikou odvětví (tedy s nižším počtem nových podniků) ve zpracovatelském průmyslu, může však signalizovat vyšší životaschopnost odvětví a nové tržní příležitosti vedoucí k vyššímu počtu nových podniků vstupujících na trh v odvětví služeb. Vzhledem k omezením v oblasti dat a metodickým omezením by tyto domněnky měly být považovány za předběžné, poskytují však zajímavé perspektivy pro budoucí výzkum.

INTENZITA VYUŽÍVÁNÍ PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ A PRŮMYSLOVÁ DYNAMIKA

© European Union Intellectual Property Office

Reproduction is authorised provided the source is acknowledged